

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Бакалавр

Кафедра міського будівництва

Декан ФУАП

 / А.М. Мамедов /
19 червня 2021 року

НАВЧАЛЬНА РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Земельне право»
(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
081	Право
	назва ОПІ
	Будівельне та містобудівне право

Розробник(и):

Марченко С.І., к.ю.н., доц.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права
протокол № 12 від 19 червня 2021 року

завідувач кафедри

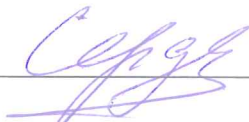

(Перегуда С.В.)

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності "Право"

Протокол №3 від 18 червня 2021 року

Голова НМКС

(Сердюк Н.А.)

Київ-КНУБА-2021

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Бакалавр

Кафедра міського будівництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан ФУПІ

_____ / А.М. Мамедов /
19 червня 2021 року

НАВЧАЛЬНА РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Земельне право»

(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
081	Право
	назва ОПІ
	Будівельне та містобудівне право

Розробник(и):

Марченко С.І., к.ю.н., доц.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права
протокол № 12 від 19 червня 2021 року

завідувач кафедри _____ (Перевода Є.В.)

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності "Право"

Протокол №3 від 18 червня 2021 року

Голова НМКС _____ (Сердюк Н.А.)

Київ-КНУБА-2021

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2023-2024 рр.

шифр	Бакалавр ОПП	Форма навчання:									Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження	
	Назва спеціальності (спеціалізації)	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних										
				Разом	у тому числі									
			Л	Лр	Пз	КП	КР	РГР	р					
081	Право Будівельне та містобудівне право	4	<i>120</i>	<i>44</i>	<i>22</i>		<i>22</i>				<i>1</i>	<i>Залік</i>	<i>5</i>	

Анотація

Навчальна дисципліна «Земельне право» є важливою складовою юридичної науки. При вивченні дисципліни розкриваються за принципом системного аналізу знання про землю як об'єкт правового регулювання, про земельне право як галузь права та науку, про джерела земельного права, про права на землю та обов'язки у земельному праві, гарантії їх реалізації, про управління та державне регулювання у цій сфері, правову охорону земель, юридичну відповідальність за земельні правопорушення, а також знання про праві режими земель різних категорій.

Робоча програма містить витяг з навчального плану, що стосується дисципліни, мету вивчення, компетентності, які має здобути студент, програмні результати навчання, дані щодо керівника курсу, зміст курсу, структурований за модулями, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок студента, роз'яснення деяких аспектів організації навчального процесу, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуального завдання. Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідуваності занять.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в набутті теоретичних та практичних знань щодо об'єкту, предмету, системи і джерел земельного права України, прав на землю, управління, правової охорони земель, юридичної відповідальності за земельні правопорушення тощо; формування у студентів практичних навичок щодо розв'язання задач з земельного права.

Компетенції студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Код	Зміст	Результати навчання
1	2	3
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
ЗК3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
ЗК15	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	ПРН14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
СК8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	ПРН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
СК12.	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.	ПРН20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ПРН23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
ДСК1	Розуміння системності правового регулювання будівельної та містобудівної	

	діяльності.	ДПРН2. Знати правові механізми реалізації владних рішень органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері містопланування та містобудування.
ДСК2	Здатність здійснювати аналіз, тлумачення та застосування норм національного та міжнародного законодавства та судової практики в сфері регулювання будівельної та містобудівної діяльності.	ДПРН6. Знати систему правового супроводу отримання дозвільної документації та правового супроводу стадій спорудження і здачі у експлуатацію об'єктів будівництва.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен

знати:

основні підходи до предмету земельного права;
категоріально-понятійний апарат земельного права;
земельне законодавство;
поняття та види прав на землю;
систему органів управління в галузі земельних відносин;
функції державного управління в сфері земельних відносин;
правові засади охорони землі як основного національного багатства України;
особливості правового режиму окремих категорій землі.

вміти:

застосовувати знання з земельного права;
аналізувати та оцінювати практичні ситуації з проблем земельного права;
формулювати власні висновки щодо вирішення земельно-правових казусів;
демонструвати здатність обґрунтовувати та відстоювати власну позицію з земельно-правової проблематики;
самостійно приймати і обґрунтовувати рішення щодо правового регулювання земельних відносин з урахуванням досвіду розв'язання практичних ситуацій та наявної практики їх розв'язання.

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОЇ ЧАСТИНИ КУРСУ

Модуль 1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1: Земельне право у правовій системі України. Джерела земельного права України

Юридична природа земельного права України. Поняття та предмет земельного права. Принципи земельного права України. Методи в земельному праві України. Система і структура земельного права України. Співвідношення і взаємодія земельного права з іншими галузями правової системи.

Поняття та особливості джерел земельного права України. Види джерел земельного права України. Конституція України в системі джерел земельного права України. Закони як джерела земельного права України. Укази Президента України в системі джерел земельного права України. Постанови КМ України в системі джерел земельного права України. Нормативно-правові акти центральних органів державної влади в системі джерел земельного права України. Юридична природа локальних нормативних актів місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування як джерел земельного права України. Роль судової практики у регулюванні земельних відносин.

Тема 2. Права на землю в Україні

Поняття та види прав на землю в Україні. Підстави та порядок набуття і реалізації прав на землю в Україні. Юридичні гарантії здійснення прав на землю в Україні. Юридичний захист земельних прав.

Поняття права власності на землю. Зміст права власності на землю. Суб'єкти права власності на землю. Форми права власності на землю. Право власності на землю Українського народу. Загальна характеристика безоплатного набуття права власності на земельні ділянки державної та комунальної власності (приватизація землі). Приватизація громадянами України земельних ділянок із земель запасу ("повна процедура"). Приватизація земельних ділянок, наданих раніше у користування громадянам ("спрощена процедура"). Приватизація земельних ділянок юридичними особами. Особливості набувальної давності у земельному праві. Підстави та форми припинення права власності на землю. Юридичний захист права власності на землю.

Поняття та види права землекористування. Правові форми та підстави набуття права землекористування. Набуття права власності та права оренди землі на конкурентних засадах. Земельні торги. Особливості землекористування на правах оренди. Право постійного користування землею. Права на чужі земельні ділянки. Поняття та види земельних сервітутів. Право добросусідства. Поняття і загальна характеристика обмежень та обтяжень прав на землю. Правова природа права на земельну частку (пай). Виникнення та реалізація права на земельну частку (пай). Підстави та форми припинення права користування на землю.

Тема 3. Державне регулювання земельних відносин в Україні

Поняття управління у галузі земельних відносин. Система органів управління в галузі земельних відносин. Органи загальної компетенції в сфері управління земельними відносинами. Міжгалузеві органи в сфері управління земельними відносинами. Галузеві органи в сфері управління земельними відносинами.

Поняття та принципи державної реєстрації прав на земельні ділянки. Поняття державного земельного кадастру та порядок його ведення. Зміст правовідносин у сфері землеустрою. Встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості). Встановлення меж адміністративно-територіальних утворень. Контроль за використанням, відтворенням та охороною земель. Порядок здійснення моніторингу земель. Вирішення земельних спорів.

Тема 4. Правова охорона земель

Поняття, зміст, правові форми охорони землі як основного національного багатства України. Правова охорона ґрунтів та інших сільськогосподарських угідь. Особливості правової охорони меліорованих земель. Відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва. Правова забезпечення рекультивації порушених земель. Правове забезпечення використання техногенно забруднених земель. Правове забезпечення консервації земель. Правова охорона земель від забруднення небезпечними речовинами. Нормування і стандартизація у сфері охорони земель.

Модуль 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 5. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення

Загальна характеристика правового режиму земель в Україні (поняття правового режиму земель, цільове призначення та функціональне використання земель, поділ земель на категорії). Правовий режим сільськогосподарських земель як об'єкта права власності Українського народу і основного національного багатства.

Юридична природа пріоритету використання сільськогосподарських земель для сільського господарства. Особливості правового режиму ґрунтів в Україні. Право колективної власності на сільськогосподарські землі. Правові підстави паювання сільськогосподарських угідь в Україні. Правові підстави і порядок виділення земельних часток (паїв) в натурі на

місцевості у окремі земельні ділянки. Мораторій на відчуження сільськогосподарських земель: поняття, юридична природа і значення.

Функціональне використання сільськогосподарських земель. Правові форми використання сільськогосподарських земель для товарного сільськогосподарського виробництва. Приватизація земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств.

Правовий режим меліорованих земель. Особливості правового режиму земель особистих селянських господарств, фермерських господарств. Особливості правового режиму окремих видів сільськогосподарських угідь (рілля, пасовища, сінокоси, перелогі). Відшкодування шкоди та втрат сільськогосподарського виробництва при вилученні (викупі) сільськогосподарських земель. Природно-сільськогосподарське районування та його юридичне значення для правового режиму сільськогосподарських земель. Державний контроль за використанням та охороною сільськогосподарських земель.

Тема 6. Правовий режим земель сіл, селищ, міст

Юридична природа землі як просторового операційного базису. Юридична природа межування та планування населених пунктів. Особливості правового режиму земель загального користування у населених пунктах. Поняття, склад та функціональне використання земель сіл, селищ, міст. Співвідношення понять «землі населених пунктів» та «землі житлової та громадської забудови». Правовий режим земель житлової і громадської забудови. Особливості правового режиму земельних ділянок багатоквартирних житлових будинків. Особливості правового режиму земельних ділянок житлово-будівельних кооперативів. Зонування земель населених пунктів та його юридична природа. Державне та самоврядне регулювання у сфері використання земель сіл, селищ, міст.

Тема 7. Особливості застосування земельного законодавства при здійсненні містобудівної діяльності

Основні принципи застосування земельного законодавства при здійсненні містобудівної діяльності. Співвідношення основних понять у земельному та містобудівному законодавстві, їх правова характеристика. Процедура відведення земельних ділянок під будівництво за законодавством України. Правові моделі приватизації земельних ділянок під будівництво. Правове регулювання будівництва об'єктів на територіях залежно від категорій земель за цільовим призначенням. Проблеми будівництва об'єктів на землях сільськогосподарського призначення. Особливості будівництва об'єктів промислового будівництва.

Тема 8. Правовий режим земель спеціального несільськогосподарського використання

Поняття, види та функціональне використання земель спеціального несільськогосподарського призначення. Землі промисловості: поняття, склад, функціональне використання та особливості здійснення прав, використання та охорони. Землі транспорту: поняття, склад, функціональне використання та особливості здійснення прав, використання та охорони. Землі зв'язку: поняття, склад, функціональне використання та особливості здійснення прав, використання та охорони. Землі енергетики: поняття, склад, функціональне використання та особливості здійснення прав, використання та охорони. Землі оборони: поняття, склад, функціональне використання та особливості здійснення прав, використання та охорони.

Тема 9. Правовий режим земель лісгосподарського використання та водного фонду

Землі лісгосподарського використання як об'єкти правового регулювання. Суб'єкти прав на землі лісгосподарського використання. Право власності на землі лісгосподарського

використання. Права на користування землями лісогосподарського використання. Державне і самоврядне регулювання у сфері використання та охорони земель лісогосподарського використання. Особливості правової охорони земель лісогосподарського використання.

Поняття, види та функціональне використання земель водного фонду. Особливості здійснення права власності на землі водного фонду. Особливості здійснення прав на користування землями водного фонду. Державне та самоврядне регулювання відносин у сфері здійснення прав, використання та охорони земель водного фонду. Особливості правової охорони земель водного фонду в Україні.

Тема 10. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення

Землі природно-заповідного фонду як об'єкти правового регулювання. Суб'єкти прав на землі природно-заповідного фонду. Особливості здійснення права власності на землі природно-заповідного фонду. Особливості здійснення прав на користування землями природно-заповідного фонду. Державне і самоврядне регулювання у сфері використання і охорони земель природно-заповідного фонду. Особливості правового режиму земель іншого природоохоронного призначення.

Поняття, види та функціональне використання земель рекреаційного та оздоровчого призначення. Особливості здійснення права власності на землі рекреаційного та оздоровчого призначення. Особливості здійснення прав на користування землями рекреаційного та оздоровчого призначення. Державне та самоврядне регулювання відносин у сфері здійснення прав, використання та охорони земель рекреаційного та оздоровчого призначення. Особливості правової охорони земель рекреаційного та оздоровчого призначення.

Поняття, види та функціональне використання земель історико-культурного призначення. Особливості здійснення права власності на землі історико-культурного призначення. Особливості здійснення прав на користування землями історико-культурного призначення. Державне та самоврядне регулювання відносин у сфері здійснення прав, використання та охорони земель історико-культурного призначення. Особливості правової охорони земель історико-культурного призначення.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема
1	Земельне право у правовій системі України. Джерела земельного права України
2	Права на землю в Україні
3	Обов'язки у земельному праві
4	Державне регулювання земельних відносин в Україні. Правове регулювання плати за землю в Україні
5	Правова охорона земель
6	Правовий режим земель сільськогосподарського призначення
7	Правовий режим земель населених пунктів
8	Особливості застосування земельного законодавства при здійсненні містобудівної діяльності
9	Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення
10	Правовий режим землі як об'єкта навколишнього природного середовища

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни використовуються словесний, інформаційно-ілюстративний, наочний та практичний, проблемний та пошуковий методи навчання із

застосуванням лекцій, задач, ситуаційних завдань, моделювання конкретних ситуацій, розрахункових завдань, реферативних оглядів, провокаційних вправ і запитань.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Форма підсумкового контролю – залік.

Контрольні заходи передбачають проведення поточного та семестрового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та індивідуальних занять з викладачем.

Семестровий контроль виконується за окремим графіком, складеним деканатом факультету.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Передумови реформування земельних відносин в Україні. Юридичні моделі земельної реформи в Україні.
2. Земельне і цивільне право України: питання співвідношення і взаємодії.
3. Договори, постанови, директиви, рішення Європейського Союзу в системі джерел земельного права України.
4. Проблеми застосування судових прецедентів та правових звичаїв у земельному праві України.
5. Правові засади обігу земельних ділянок.
6. Правове регулювання приватизації земельних ділянок.
7. Право на користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис).
8. Право на користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій)
9. Право на іпотеку землі.
10. Право на земельну частку (пай).
11. Правові форми, порядок та юридичне значення участі громадськості у регулюванні земельних відносин.
12. Юридична природа державного і самоврядного регулювання земельних відносин на принципах приватно-публічного партнерства
13. Нормування і стандартизація як функції державного регулювання земельних відносин.
14. Вирішення земельних спорів як функція державного і самоврядного регулювання земельних відносин.
15. Примусовий викуп земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності.
16. Містобудівна документація та її юридичне значення у здійсненні планування територій як функції органів державної влади та місцевого самоврядування.
17. Процедура відведення земельних ділянок під будівництво за законодавством України.
18. Інвентаризація земель: поняття, юридичне значення, підстави та порядок проведення.
19. Межування земель: поняття, види і юридичне значення.
20. Грошова оцінка земель як складова державного земельного кадастру.
21. Економічна оцінка земель: поняття і юридичне значення.
22. Юридичні моделі державної реєстрації прав на землю в Україні.
23. Правове забезпечення рекультивації порушених земель.
24. Правова охорона земель від забруднення небезпечними речовинами.
25. Правове забезпечення ландшафтної охорони земель в Україні.
26. Правове забезпечення боротьби з ерозією ґрунтів.
27. Правове забезпечення боротьби з бур'янами на сільськогосподарських землях та землях інших категорій.
28. Податок на землю: поняття, види, підстави і порядок справляння.
29. Орендна плата за землю: поняття, види, форми, підстави і порядок справляння.
30. Права на сільськогосподарські землі в Україні.

Розподіл балів, які отримують студенти
(підсумковий контроль – залік)

Поточне оцінювання та самостійна робота		Індивідуальне завдання	Сума балів
M1	M2		
30	40	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЯ

- Юридична природа земельного права України.
- Поняття та предмет земельного права.
- Принципи земельного права України
- Методи в земельному праві України
- Система і структура земельного права України.
- Співвідношення і взаємодія земельного права з іншими галузями правової системи.
- Поняття, види та особливості джерел земельного права України.
- Конституція України в системі джерел земельного права України.
- Закони як джерела земельного права України.
- Характеристика підзаконних нормативно-правових актів як джерел земельного права України.
- Роль судової практики у регулюванні земельних відносин.
- Поняття та види прав на землю в Україні.
- Підстави та порядок набуття і реалізації прав на землю України.
- Юридичні гарантії здійснення прав на землю в Україні.
- Поняття права власності на землю.
- Зміст права власності на землю.
- Суб'єкти права власності на землю.
- Форми права власності на землю.
- Підстави набуття права власності на земельні ділянки.
- Приватизація земельних ділянок.
- Особливості набувальної давності у земельному праві.
- Підстави та форми припинення права власності на землю.
- Поняття та види права землекористування.

24. Правові форми та підстави набуття права землекористування.
25. Набуття права власності та права оренди землі на конкурентних засадах. Земельні торги.
26. Особливості землекористування на правах оренди.
27. Право постійного користування землею.
28. Права на чужі земельні ділянки.
29. Поняття та види земельних сервітутів.
30. Право добросусідства.
31. Поняття і загальна характеристика обмежень та обтяжень прав на землю.
32. Правова природа права на земельну частку (пай). Виникнення та реалізація права на земельну частку (пай).
33. Поняття та види обов'язків власників землі та землекористувачів.
34. Юридична відповідальність за невиконання обов'язків власниками землі та землекористувачами.
35. Поняття управління у галузі земельних відносин. Система органів управління в галузі земельних відносин.
36. Поняття та принципи державної реєстрації прав на земельні ділянки.
37. Поняття державного земельного кадастру та порядок його ведення.
38. Зміст правовідносин у сфері землеустрою.
39. Встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості).
40. Встановлення меж адміністративно-територіальних утворень.
41. Контроль за використанням, відтворенням та охороною земель.
42. Порядок здійснення моніторингу земель.
43. Вирішення земельних спорів.
44. Правове регулювання плати за землю.
45. Поняття, зміст, правові форми охорони землі як основного національного багатства України.
46. Правова охорона ґрунтів та інших сільськогосподарських угідь.
47. Особливості правової охорони меліорованих земель.
48. Правова забезпечення рекультивациі порушених земель.
49. Правове забезпечення використання техногенно забруднених земель.
50. Правове забезпечення консервації земель.
51. Правова охорона земель від забруднення небезпечними речовинами.
52. Нормування і стандартизація у сфері охорони земель.
53. Загальна характеристика правового режиму земель в Україні (поняття правового режиму земель, цільове призначення та функціональне використання земель, поділ земель на категорії).
54. Правовий режим сільськогосподарських земель як об'єкта права власності Українського народу і основного національного багатства.
55. Право колективної власності на сільськогосподарські землі.
56. Правові підстави паювання сільськогосподарських угідь в Україні.
57. Правові підстави і порядок виділення земельних часток (паїв) в натурі на місцевості у окремі земельні ділянки.
58. Мораторій на відчуження сільськогосподарських земель: поняття, юридична природа і значення.
59. Особливості правового режиму окремих видів сільськогосподарських угідь (рілля, пасовища, сінокоси, перелоги).
60. Природно-сільськогосподарське районування та його юридичне значення для правового режиму сільськогосподарських земель.
61. Юридична природа землі як просторового операційного базису.
62. Юридична природа межування та планування населених пунктів.
63. Особливості правового режиму земель загального користування у населених пунктах.
64. Поняття, склад та функціональне використання земель сіл, селищ, міст.

65. Правовий режим земель житлової і громадської забудови. Особливості правового режиму земельних ділянок багатоквартирних житлових будинків.
66. Особливості правового режиму земельних ділянок житлово-будівельних кооперативів.
67. Зонування земель населених пунктів та його юридична природа.
68. Основні принципи застосування земельного законодавства при здійсненні містобудівної діяльності.
69. Співвідношення основних понять у земельному та містобудівному законодавстві, їх правова характеристика.
70. Процедура відведення земельних ділянок під будівництво за законодавством України.
71. Правові моделі приватизації земельних ділянок під будівництво.
72. Правове регулювання будівництва об'єктів на територіях залежно від категорій земель за цільовим призначенням.
73. Проблеми будівництва об'єктів на землях сільськогосподарського призначення.
74. Особливості будівництва об'єктів промислового будівництва.
75. Поняття, види та функціональне використання земель спеціального несільськогосподарського призначення.
76. Правовий режим земель лісогосподарського призначення.
77. Правовий режим земель водного фонду.
78. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.
79. Поняття, види та функціональне використання земель рекреаційного та оздоровчого призначення.
80. Поняття, види та функціональне використання земель історико-культурного призначення.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основні:

1. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненко В. П. – К.: Алерта, 2018. – 350 с
2. Земельне право України: Підручник. – За ред. Носіка В.В. – К.: ВПЦ «Київський університет». – 2008. – 511 с.
3. Мірошниченко А. М. Земельне право України: Підручник. – 3-тє видання, допов. і перероб. – К.: Алерта, 2013. – 512 с.
4. Шуміло О.М. Земельне право України (у схемах) : навч. посіб. / О. М. Шуміло ; МВС України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2017. – 288 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/584/Zemelne%20pravo%20Ukrainy_u%20skhemakh_Navchalnyi%20posibnyk_Shumilo%20OM_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
5. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2016. Т.16: Земельне та аграрне право, 2019. 696 с.

Додаткові:

1. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України: актуальні проблеми практичної теорії. К.: Знання, 2005. 445 с.
2. Бакай О. Право на застройку земельних участков в населених пунктах // Підприємництво, господарство і право. – 2001. - № 11. – С. 37-40.
3. Бакай О.А. Щодо питання про поняття земель, які використовуються під забудову // Підприємництво, господарство і право. – 2002. - №2. – С. 105-106.
4. Бусуйок Д.В. Управлінські та сервісні відносини в земельному праві України: монографія. К.: Ніка-Центр, 2017. – 352 с.

5. Бусуйок Д.В. Правові засади медіації як альтернативного способу вирішення земельних конфліктів // Часопис Київського університету права. 2019. № 1. С. 201 – 204.
6. Ільницька Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: правові аспекти. Автореф. дис. ... к.ю.н. ... 12.00.06. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2001.
7. Заєць О.І. Правові аспекти земельної реформи в Україні. Монографія. К.: ВПЦ “Київський університет”. 2006. 185 с.
8. Заєць О. І. Набуття прав на землю за земельним законодавством України. //Бюлетень Міністерства Юстиції України. 2005. № 11. С. 35-45.
9. Заєць О. Онтологічні та екологічні аспекти добросусідства за земельним законодавством України // Вісник КНУ ім. Тараса Шевченка. 2012. № 92. С. 28-31.
10. Заєць О.І. Законодавчо-правові засади володіння землею в Україні. //Часопис Київського Університету Права. 2018. - № 2. - С. 257-260.
11. Заєць Олена. Земельні права як об’єкт захисту. //Підприємництво, господарство і право. – 2019. - № 7. – С. 69-74.
12. Заєць О.І. Окремі особливості вирішення земельних спорів щодо приватизації землі. // Держава і право. 2017. Серія Юридичні науки. Вип. 75, 77, 78.
13. Краснова М.В. Компенсація шкоди за екологічним законодавством України (теоретико-правові аспекти): монографія / М.В. Краснова. К: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 439с.
14. Земельне, екологічне, аграрне право: оцінка впливу на довкілля: Збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу, 18 червня 2018 року, м. Київ / Укладачі: В.В. Носік та ін.; Національна академія правових наук України, Київський регіональний науковий центр.- 2018.-170 с. // <https://law.knu.ua/ua/component/k2/4198>.
15. Коваленко Т.О. Реалізація принципу законності у регулюванні земельних відносин в Україні: проблеми законодавчого забезпечення. К.: Правова єдність, 2017. 672 с.
16. Коваленко Т. О. Прогалини в земельному праві України : поняття та сутність // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2010. – Вип. 85. – С. 54-59.
17. Коваленко Т. О. Роль правового звичаю в забезпеченні ефективності правового регулювання земельних відносин // Право України. – 2010. – № 2. – С. 135-142.
18. Коваленко Т. О. Систематизація як засіб підвищення ефективності правового регулювання земельних відносин в Україні // Юридична Україна. – 2011. – № 3. – С. 75-80.
19. Коваленко Т. О. Якість земельно-правової термінології як умова ефективності земельного законодавства України // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2010. – № 9. – С. 82-92.
20. Ковальчук Т. Г., Коваленко Т. О., Мірошніченко А. М. Проблеми ефективності правового забезпечення приватизації земель в Україні // Юридична Україна. – 2009. – № 2. – С. 63-68.
21. Кононов В.В. Правовий режим земель природно-захисних смуг в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.06 / В.В. Кононов; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2013. — 15 с.
22. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П.Ф. Кулинич; НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. — К.: Логос, 2011. — 688 с.
23. Кулинич П.Ф. Правові засади оренди землі в Україні // Юридичний вісник. - № 36 (272).- 2000.- 7-13 вересня. - 49-55 с.
24. Марусенко Р.І. Огляд практики Європейського Суду з прав людини в частині захисту прав на землю [Електронний ресурс] // Режим доступу https://www.academia.edu/38913255/Огляд_практики_Європейського_Суду_з_прав_людини_в_частині_захисту_прав_на_землю

25. Марусенко Р.І. Проблеми набуття права власності на землю за набувальною давністю // Журнал східноєвропейського права.–2019. –№ 60. // [Електронний ресурс]// Режим доступу http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2019/02/marusenko_60.pdf
26. Марченко С.І. Мораторій на відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення: новели законодавчого регулювання. // Нотаріат для Вас. 2007. № 3. С. 15-18.
27. Марченко С.І. Принцип пріоритетності використання земель сільськогосподарського призначення для сільськогосподарського виробництва в аграрному праві. // Сучасні тенденції та перспективи розвитку аграрного, земельного та екологічного права : Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (22-23 травня 2015 р). За ред. В.М. Єрмоленка. К. : Видавничий центр НУБіП України, 2015. Стор. 151-154.
28. Марченко С.І. Проблемні питання реалізації принципу соціальної справедливості у земельних приватизаційних правовідносинах. // Сучасний стан та перспективи розвитку земельного, аграрного, екологічного та природоресурсного права: теорія та практика: зб. матеріалів наук.практ. конф. (Харків, 7 грудн. 2018 р.). За ред. А.П. Гетьмана, В.М. Шульги. Х.: ТОВ "Оберіг", 2018. С. 144-146.
29. Мірошніченко А.М. Оренда землі в Україні: історико-правовий аналіз // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Випуск 39. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2000. – С. 50-55.
30. Мірошніченко А.М., Марусенко Р.І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. – К.: Правова єдність, 2009. - 496 с.
31. Мірошніченко А.М. Обрання належного способу захисту прав на земельні ділянки / А.М. Мірошніченко – Адвокат. – 2011. - № 1 (124). – С. 26-31.
32. Мірошніченко А.М. Земельні ділянки: віндикація, реституція, кондикція, визнання прав (співвідношення та деякі проблемні питання) / А.М. Мірошніченко, Ю.Ю. Попов, А.І. Ріпенко // Часопис Академії адвокатури. – 2012. - №3. – С.1-24.
33. Мірошніченко А.М. Нормування як засіб правового регулювання земельних відносин. – Дис. ... к.ю.н. ... 12.00.06. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2004. – 206 с
34. Мірошніченко А.М. Проблемні правові питання поділу земель на категорії // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2005. - №12 (50). – С. 42-51.
35. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: Монографія. - К.: Алерта: КНТ: ЦУЛ, 2009. - 268 с.
36. Мягкоход Ю.В. Способи захисту земельних прав. Дис. ... к.ю.н. – 12.00.06. – К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – 2014. – 195с.
37. Носік В.В. Проблеми здійснення права власності на землю Українського народу. – Дис. ... д. ю. н. ... 12.00.06. К., Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2006. 354 с.
38. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: Монографія. Юрінком Інтер, 2006. 544 с.
39. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України: монографія / В.М. Правдюк. К.: Алерта, 2018. 204 с.
40. Правдюк В.М. До питання співвідношення понять містобудівного зонування та цільового призначення земель// Вісник Міністерства Юстиції. – 2013. № 2.
41. Правдюк В.М. Особливості девелопменту в українських умовах/ Юридичний Вісник, №1-2 (756-757), 2010.
42. Правдюк В.М. Особливості застосування земельних і містобудівних норм при реалізації проекту будівництва котеджного містечка // Юридичний журнал» - № 2. - 2008.
43. Ріпенко А.І. Правове регулювання використання земель житлової і громадської забудови для благоустрою. – Автореф. ... к.ю.н. ... 12.00.06. – К.: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2010. – 20 с.

44. Ріпенко А.І. Правове регулювання зонування земель (територій) у сучасних умовах // Держава і право. – Вип.47. – С.480-486.
45. Саркісова Т.Б. Земельне правопорушення як підстава юридичної відповідальності: автореф. дис. ... к.ю.н. 12.00.06/ Саркісова Тамара Борисівна, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К., 2012. 17 с.
46. Саркісова Т.Б. Державний контроль за використанням та охороною земель : проблеми породжені реформою//Національна безпека України: актуальні проблеми правового забезпечення: матеріали Всеукр.наук.-практ.круглого столу, 27 жовт. 2017 р., м. Дніпро / відп. ред. В.І. Андрейцев, Р.С. Кірін; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т; Євраз. Асоц. правничих шкіл і правників. Дніпро: Літограф, 2017. 195с. С. 126-127.
47. Саркісова Т.Б. Проблеми вирішення земельних спорів, пов'язаних із порушенням строків та розміру сплати плати за землю (на основі аналізу судової практики)// Розвиток аграрного, земельного та екологічного права на зламі тисячоліть: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18-19 травня 2018 р.)/ За заг. ред. д.ю.н., проф. В.М. Єрмоленка. – К., 2018. – 427 с. – С. 239-244.
48. Саркісова Т.Б. Правовий режим земельних ділянок багатоквартирних будинків: старі проблеми, нові виклики// Сучасний стан та перспективи розвитку земельного, аграрного, екологічного та природоресурсного права: теорія і практика: зб.матеріалів науково-практичної конференції (м. Харків, 7 грудня 2018 року)/ Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. – Х. ТОВ «Оберіг», 2018. – 296 с. - С. 170-172
49. Старостенко Діана Миколаївна «Правове регулювання межування земель в Україні» [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 "Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право" / Старостенко Діана Миколаївна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2009. - 248 с
50. Старостенко Д.М. Марусенко Р.І. Позбавлення права власності як спосіб захисту порушеного права // Наше право – 2013. - № 13.
51. Старостенко Д.М. Договір про встановлення земельного сервітуту: правові ознаки та істотні умови // Юридична Україна. – 2015. - № 2.- С. 39-49.
52. Коломійцева Д.М. Правове регулювання компетенції органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері розпорядження землями державної та комунальної власності / Д.М. Коломійцева // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. - №2. – С.155-159.
53. Сюйва І.С. Правове регулювання використання земель фермерськими господарствами в Україні // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2013. Вип. 21. Ч. 2. Т. 2. С. 106–109.
54. Tretiak T. The Legal Issues of Appropriate Assessment Procedure for the Proposed Activities, Installations, Plans and Programmes for the Types of Activities that Have or are Likely to Have Adverse Impact on the Emerald Sites // Przegląd Prawa Administracyjnego. – 2018. – Issue 1. – P. 27-40.
55. Третяк Т.О. Правила добросусідства, закріплені у підзаконних нормативно-правових актах органів виконавчої влади // Науковий журнал «Sciences of Europe». –2019. – № 41. – Vol. 2. – P. 50–66.
56. Третяк Т.О. Обов'язок забезпечення належного рівня дбайливості та обачності як критерій прийнятності впливу на сусідню земельну ділянку // Науковий журнал «Sciences of Europe». –2019. – № 40. – Vol. 3. – P. 56–64.
57. Харитонова Т. Оформлення речових прав на земельну ділянку, відмінних від права власності // Юридичний вісник, 2013. №2. С 49-54.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР //

- Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2002. – № 3–4. – Ст. 27.
 3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
 4. Господарський Кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 18, № 19–20, № 21–22. – Ст. 144.
 5. Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 1971. – Додаток до № 50. – Ст. 375.
 6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – № 25–26. – Ст. 31.
 7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
 8. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 13–14, № 15–16, № 17. – Ст. 112.
 9. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – № 24. – Ст. 189.
 10. Лісовий кодекс України: Закон України від 21 січня 1994 р. № 3852-XII (в редакції Закону від 8 лютого 2006 р. № 3404-IV) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2006. – № 21. – Ст. 170.
 11. Кодекс України про надра: Закон України від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – № 36. – Ст. 340.
 12. Про основи містобудування: Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2780-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 52. – Ст. 683.
 13. Про оренду землі: Закон України від 6 жовтня 1998 р. № 161-XIV (в редакції Закону від 2 жовтня 2003 р. № 1211-IV) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2004 – № 10. – Ст. 102.
 14. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність: Закон України від 23 грудня 1998 р. № 353-XI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1999. – № 5-6. – Ст. 46.
 15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охоронних зон уздовж земель залізничного транспорту: Закон України від 17 березня 1999 р. № 507-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1999. – № 18. – Ст. 138.
 16. Про меліорацію земель: Закон України від 14 січня 2000 р. № 1389-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2000. – № 11. – Ст. 90.
 17. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 36. – Ст. 282.
 18. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв): Закон України від 5 червня 2003 р. № 899-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 38. – Ст. 314.
 19. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 39. – Ст. 349.
 20. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 39. – Ст. 350.
 21. Про використання земель оборони: Закон України від 27 листопада 2003 р. № 1345-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2004. – № 14. – Ст. 209.
 22. Про оцінку земель: Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1378-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2004. – № 15. – Ст. 229.
 23. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання земельних ділянок працівникам культури, освіти та охорони здоров'я, що проживають у

сільській місцевості: Закон України від 20 квітня 2004 р. № 1694-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2005. – № 4. – Ст. 83.

24. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за самовільне зайняття земельної ділянки: Закон України від 11 січня 2007 р. № 578-V // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2007. – № 13. – Ст. 131.

25. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення вимог земельного законодавства: Закон України від 15 квітня 2008 р. № 271-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2008. – № 24. – Ст. 237.

26. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо документів, що посвідчують право на земельну ділянку, а також порядку поділу та об'єднання земельних ділянок: Закон України від 5 березня 2009 р. № 1066-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2009. – № 29. – Ст. 396.

27. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку набуття прав на землю: Закон України від 5 листопада 2009 р. № 1702-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 5. – Ст. 40.

28. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності: Закон України від 17 листопада 2009 р. № 1559-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 1. – Ст. 2.

29. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 26 листопада 2016 р. № 834-VIII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2016. – № 1. – Ст. 9.

30. Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів: Закон України від 9 липня 2010 р. № 2480-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 1. – Ст. 1.

31. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 34. – Ст. 343.

32. Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів: Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3041-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 37. – Ст. 371.

33. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 38. – Ст. 385.

34. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 7 липня 2011 р. № 3613-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2012. – № 8. – Ст. 61.

35. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції господарської діяльності з проведення робіт із землеустрою та землеоціночних робіт: Закон України від 2 жовтня 2012 р. № 5394-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – № 40. – Ст. 534.

36. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2014. – № 13. – Ст. 222.

37. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин: Закон України від 28 квітня 2021 р. № 1423-IX // Урядовий кур'єр. – 2021. – 18 серпня.

38. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31 березня 2020 р. № 552-IX // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 20, ст.142.

39. Про земельну реформу: Постанова Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 р. № 563-XII // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 1991. – № 10. – Ст. 100.

40. Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям: Указ Президента України від 8 серпня 1995 р. № 720 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/720/95>.

41. Про суцільну агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення: Указ Президента України від 3 грудня 1995 р. № 1118 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1118/95>.

42. Про створення єдиної системи державних органів земельних ресурсів: Указ Президента України від 6 січня 1996 р. № 34 // Урядовий кур'єр. – 1996. – 13 січня.

43. Про пріоритетні завдання у сфері містобудування: Указ Президента України від 13 травня 1997 р. № 422 // Урядовий кур'єр. – 1997. – 27 травня.

44. Про Порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам: постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 1993 р. № 284 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/284-93-%D0%BF>.

45. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 грудня 2010 р. № 1085 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 94. – Ст. 3334.

46. Про затвердження мінімальних розмірів земельних ділянок, які утворюються в результаті поділу земельної ділянки фермерського господарства, що успадковується: постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2003 р. № 1271 від 10 грудня 2003 р. № 1908 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 51. – Ст. 2682.

47. Про затвердження Типового договору оренди землі: постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2004 р. № 220 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 9. – Ст. 527.

48. Про затвердження Порядку здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель: постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 р. № 681 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 21. – Ст. 1429.

49. Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу: постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2007 р. № 963 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 55. – Ст. 2221.

50. Про затвердження Порядку ведення агрохімічного паспорта поля, земельної ділянки: наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11 жовтня 2011 р. № 536, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23 грудня 2011 р. за № 1517/20255 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 102. – Ст. 376.

51. Про затвердження Порядку консервації земель: наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 квітня 2014 р. № 283, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 24 травня 2013 р. за № 810/23342 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 42. – Ст. 1525.

52. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель: наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23 липня 2010 р. № 548, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 1 листопада 2010 р. за № 1011/18306 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 85. – Ст. 3006.

Нормативні документи (стандарти)

1. Охрана природы. Земли. Классификация нарушенных земель для рекультивации : ГОСТ 17.5.1.02-85 : постановление Государственного комитета СССР по стандартам от 16 июля 1985 г. № 2228 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v2228400-85>.

2. Земли. Термины и определения : ГОСТ 26640-85 (СТ СЭВ 4472-84) постановление Государственного комитета СССР по стандартам от 28 октября 1985 г. № 3453 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v3453400-85>.

3. Охрана природы. Земли. Классификация малопродуктивных угодий для землевания: ГОСТ 17.5.1.06-84 : постановление Государственного комитета СССР по стандартам от 27 апреля 1984 г. № 1501 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1501400-84>.